

Број: 03-02-1118/2024
Сарајево, 03.12.2025. године

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом -
госп Драган Миоковић, председавајући
- Дом народа -
госп Томислав Мартиновић, председавајући

Поштовани,

У складу са чланом IV.Б.3.7.ц) (III) Устава Федерације Босне и Херцеговине, а у вези са чл. 178. и 179. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08, 26/20 и 13/24) и чл. 171. и 172. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09, 24/20 и 60/24), ради разматрања и усвајања, достављам Вам **ПРИЈЕДЛОГ ЗАКОНА О ДРУШТВЕНОМ ПРЕДУЗЕТНИШТВУ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**, који је утврдила Влада Федерације Босне и Херцеговине на 61. сједници, одржаној 17.11.2025. године.

Приједлог закона се доставља на службеним језицима и писмима Федерације Босне и Херцеговине у принтаној и електронској форми (ЦД).

С поштовањем,

Прилог:

- Приједлог закона на српском језику (ЦД)
- Извјештај са јавне расправе
- Изјава о усклађености
- Образац број 1а
- Образац број 2
- Образац ИФП-НЕ

**Цо: Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта
госп. Војин Мијатовић, министар**

Co: pred-et

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА**

ПРИЈЕДЛОГ

**ЗАКОН О ДРУШТВЕНОМ ПРЕДУЗЕТНИШТВУ
У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Сарајево, новембар 2025. године

ЗАКОН О ДРУШТВЕНОМ ПРЕДУЗЕТНИШТВУ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ПОГЛАВЉЕ I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет закона)

Овим законом уређују се појам, циљеви и начела друштвеног предузетништва, појам, правна форма и услови за стицање статуса друштвеног предузећа, вођење регистра друштвених предузећа, стратешка подршка развоју друштвеног предузетништва, надзор и друга питања од значаја за друштвено предузетништво и друштвена предузећа у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерација).

Члан 2. (Циљеви друштвеног предузетништва)

Развој друштвеног предузетништва у Федерацији треба да омогући остваривање дугорочних циљева одрживог економског и друштвеног раста и развоја Федерације, путем иновативног приступа постојећим економским, друштвеним и еколошким изазовима, користећи потенцијале друштвене економије, друштвеног предузетништва и друштвених предузећа.

Члан 3. (Начела)

Развој друштвеног предузетништва заснива се на начелима:

- а) недискриминације – једнакоправан приступ у остваривању права и испуњавању обавеза је императив који искључује дискриминацију по било ком основу у примјени овог закона, као и у било којој фази креирања, развоја и подршке друштвеном предузетништву;
- б) укључености и транспарентности – гарантира се учешће свих заинтересованих страна у креирању политика и стратешких праваца развоја друштвеног предузетништва, а сви подаци, поступци, резултати и оцјене ефеката подршке друштвеним предузећима морају бити транспарентни, доступни јавности и разврстани по spolu;
- ц) партиципативне демократије – у одлучивању у друштвеним предузећима гарантира се партиципативна улога свих запослених;
- д) тржишно одрживог развоја – у остваривању своје друштвене мисије друштвена предузећа морају бити тржишно одрживи пословни ентитети који се подстичу на међусобно такмичење за потрошаче својих производа и услуга;
- е) социјалне инклузије – друштвена предузећа за грађане који су у ризику од сиромаштва и друштвене искључености стварају могућности и пружају подршку њиховом пуном учешћу у економском, друштвеном и културном животу заједнице;
- ф) заштите животне средине и једнакомјерности развоја – интегрална заштита и очување животне средине у свим пословним активностима друштвених предузећа су приоритет, као и бржи економски развој неразвијених и изразито неразвијених јединица локалне самоуправе и
- г) синергијског дјеловања - јавни, приватни и цивилни сектори друштва дјелују партнерски и уз међусобни трансфер и кружење знања и вјештина о друштвеној економији и предузетништву, омогућавајући додатне ефекте синергијског и интеграцијског дјеловања друштвених предузећа.

Члан 4.
(Недискриминаторно остваривање права)

- (1) Права из овог закона остварују се без дискриминације по било којем основу као што је: боја коже, језик, вјерска и национална припадност, пол, сексуална оријентација, родно изражавање, друштвено поријекло, имовинско стање, образовање, друштвени положај, брачно стање, политичко опредјељење, чланство у удружењу или синдикату, психо-физичке потешкоће или обољења и друге личне карактеристике.
- (2) Друштвено предузеће својим запосленицима осигурава права из радно-правних односа без дискриминације у складу са одредбама Закона о забрани дискриминације БиХ по било ком основу из става (1) овог члана.

Члан 5.
(Писање рода)

Изрази кориштени у овом закону који се односе и на мушки и на женски род, наведени су једнакоправно и у мушком и у женском роду, ради стварања нормативних претпоставки за остварење родне једнакоправности.

Члан 6.
(Значење израза)

Изрази који се користе у овом закону имају сљедеће значење:

- а) друштвена економија означава дио економије који нема искључиво за циљ да остварује добит за власнике и власнице капитала, него и користи за ширу друштвену заједницу и друштвене групе, те може да укључује различите форме економских и неекономских субјеката као што су задруге, привредна друштва, друштвена предузећа, удружења, асоцијације, фондације или друге облике организовања;
- б) друштвено предузетништво је организована привредна дјелатност која се врши на тржишним принципима и ради задовољавања друштвених циљева, односно стварања иновативних могућности за рјешавање социјалних, здравствених, културних, економских, еколошких или других друштвених проблема група грађана или шире заједнице, као и спречавања настајања и отклањања посљедица друштвене искључености и јачања друштвене солидарности и кохезије;
- ц) друштвено предузеће је носилац предузетничке активности у друштвеној економији и друштвеном предузетништву, које кроз пословну активност на тржишту остварује и зацртану друштвену мисију, односно циљ или резултат;
- д) друштвена мисија означава да друштвена предузећа остварујући зацртане друштвене циљеве и резултате служе интересима шире или уже друштвене заједнице;
- е) закључана имовина је правна клаузула у оснивачком акту или статуту друштвеног предузећа, којом се ограничава расподјела имовине овог предузећа која преостане након његовог престанка у ликвидационом поступку, тако што се обавезно преноси у својину јединице локалне самоуправе према сједишту друштвеног предузећа које престаје са радом или другом друштвеном предузећу, невладиној организацији или задрузи.

Члан 7.
(Примјена других прописа)

На сва питања која нису уређена овим законом сходно се примјењују одредбе посебних

прописа који се односе на одређену правну форму друштвеног предузећа.

ПОГЛАВЉЕ II – ДРУШТВЕНО ПРЕДУЗЕЋЕ

Члан 8. (Статус друштвеног предузећа)

- (1) Статус друштвеног предузећа може стећи правно лице, са сједиштем у Федерацији, основано као привредно друштво, задруга, удружење, фондација, установа или у некој другој, законом прописаној правној форми, чији је оснивач једно или више домаћих или страних физичких и/или правних лица и које је регистровано као друштвено предузеће у складу са овим законом.
- (2) Правно лице из става (1) овог члана може стећи статус друштвеног предузећа и ако је у мјешовитом власништву, али удио приватног власништва (власништво привредних субјеката изван јавног сектора) у укупном власништву друштвеног предузећа минимално мора бити 51%.
- (3) Јавна предузећа и јавне установе не могу стећи статус друштвеног предузећа.

Члан 9. (Регистрација друштвених предузећа)

- (1) Друштвено предузеће се региструје у посебном Регистру друштвених предузећа (у даљњем тексту: Регистар), који води Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта (у даљњем тексту: Министарство).
- (2) Регистар садржи све податке којима се доказује испуњеност услова за стицање статуса друштвеног предузећа у складу са овим законом, као и промјене ових података.
- (3) Друштвено предузеће је дужно обавијестити Министарство о свакој промјени података који су уписани у Регистар, одмах, а најкасније у року од 30 дана од дана наступања промјене.
- (4) Регистар се води у електронском облику и без накнаде је доступан на званичној интернет страници Министарства.
- (5) Федерални министар развоја, подузетништва и обрта (у даљњем тексту: Министар) доноси правилник којим се детаљније прописује садржај и начин вођења података у Регистру.

Члан 10. (Захтјев за упис у Регистар)

- (1) Правно лице се уписује у Регистар подносећи Министарству захтјев за стицање статуса друштвеног предузећа и слједеће прилоге:
 - а) актуелни извод из судског регистра или рјешење надлежног регистарског органа управе,
 - б) оснивачки акт или статут и
 - ц) оквирни годишњи и трогодишњи план пословања.
- (2) Захтјев се одбацује ако је непотпун или недопуштен, односно поднесен од стране правног или физичког лица које не може стећи статус друштвеног предузећа, о чему се одлучује закључком.
- (3) Захтјев се одбија ако подносилац не испуњава услове из овог закона о чему се одлучује рјешењем.
- (4) Акти из става (2) и (3) овог члана су коначни и против њих се не може изјавити жалба али се може покренути управни спор код надлежног суда.

Члан 11. (Услови)

Услови које провјерава Министарство приликом уписа у Регистар и стицања статуса друштвеног предузећа су сљедећи:

- а) у оснивачком акту или статуту мора бити наведено да је правно лице основано искључиво ради остваривања друштвене мисије или ради остваривања добити и друштвене мисије, у зависности од правне форме друштвеног предузећа;
- б) у оснивачком акту или статуту мора бити наведено да имовина правног лица има статус закључане имовине;
- ц) у оснивачком акту или статуту мора бити наведено ограничење у расподјели остварене нето добити;
- д) у оснивачком акту или статуту мора бити обезбјеђено демократско учешће запослених радника у одлучивању органа правног лица;
- е) у оквирним годишњим и трогодишњим плановима пословања правног лица морају бити изражени и образложени друштвени циљеви и резултати, односно друштвена мисија.

Члан 12. (Друштвена мисија)

- (1) Друштвену мисију друштвено предузеће остварује на неки од сљедећих начина:
 - а) запошљавањем појединаца из маргинализованих или рањивих друштвених група, које су као такве препознате и утврђене посебним прописима о друштвеној заштити, људским правима или запошљавању и друга маргинализована или угрожена лица дефинисана посебним прописима и/или
 - б) обављањем дјелатности социјалне заштите, заштите и унапређења животне средине, развоја и унапређења културе, развоја и унапређења спорта, заштите и унапређења здравља, заштите и унапређења образовања и васпитања или обављањем других дјелатности којима се остварује друштвена мисија.
- (2) Министарство у сврху провјере остваривања друштвене мисије на начин из става (1) тачка б) овог члана, по службеној дужности прибавља мишљење надлежног органа управе за дјелатност у којој правно лице намјерава да послује у статусу друштвеног предузећа.

Члан 13. (Имовина друштвеног предузећа)

- (1) Имовина друштвеног предузећа има статус закључане имовине, који се активира у ликвидационом поступку престанка друштвеног предузећа, над имовином која преостане након намирања потраживања повјерилаца.
- (2) Статус закључане имовине не односи се на основне или додатне улоге оснивача, односно чланова или власника капитала друштвеног предузећа.
- (3) Закључана имовина друштвеног предузећа преноси се у својину јединице локалне самоуправе према сједишту друштвеног предузећа које престаје са радом или другом друштвеном предузећу, невладиној организацији или задрузи.

Члан 14. (Расподјела добити)

Дио добити друштвеног предузећа намијењен за исплату члановима или власницима капитала друштвеног предузећа не може бити већи од 49% нето добити, односно овај проценат може бити мањи или расподјеле добити уопште не може бити, ако је то у складу

са посебним законима којима се регулише оснивање и пословање одређене правне форме друштвеног предузећа или оснивачким актом или статутом друштвеног предузећа.

Члан 15.
(Демократско учешће у одлучивању)

- (1) Друштвено предузеће примјењује принцип демократског учешћа свих запослених у одлучивању органа друштвеног предузећа.
- (2) Демократско учешће у одлучивању се остварује обавезним прибављањем консултативног мишљења запосленика у друштвеном предузећу приликом сваког одлучивања о:
 - а) расподјели нето добити друштвеног предузећа,
 - б) стицању или располагању имовином велике вриједности, како је то дефинисано посебним прописом о привредним друштвима и
 - ц) престанку друштвеног предузећа.
- (3) Оснивачким актом или статутом друштвеног предузећа уређује се начин прибављања обавезног консултативног мишљења из става (2) овог члана.
- (4) Дјелокруг демократског учешћа запосленика у друштвеном предузећу може се проширити оснивачким актом или статутом друштвеног предузећа.

Члан 16.
(Престанак друштвеног предузећа)

- (1) Друштвено предузеће престаје са пословањем добровољно или због неиспуњавања неког од услова наведених у члану 11. овог закона.
- (2) Министарство ће позвати друштвено предузеће које послује супротно одредбама овог закона да усклади своје пословање у року који му одреди.
- (3) Уколико друштвено предузеће престаје са пословањем добровољно или не поступи у случају из става (2) овог члана Министарство га брише из Регистра активних предузећа о чему се доноси посебно рјешење. Рјешење је коначно и против њега се не може изјавити жалба, али се може покренути управни спор код надлежног суда.
- (4) Правно лице које је изгубило статус друштвеног предузећа може да настави да послује, али губи све законске или подзаконске посебне повластице које је уживало у том статусу и дужно је да врати сва буџетска новчана средства или другу јавну имовину добијену на основу тог статуса, по основу уговора или одлука чије важење није истекло.
- (5) Приликом престанка друштвеног предузећа у ликвидационом поступку надлежни суд одлучује о његовој имовини у складу са чланом 13. овог закона.

Члан 17.
(Информисање јавности)

- (1) Друштвено предузеће финансијске и информације о организационој структури и пословању чини доступним јавности посредством интернет странице предузећа.
- (2) Информације из става (1) овог члана обухватају годишње и средњорочне финансијске планове и извјештаје, основне податке о органу управљања у предузећу и о актуелној власничкој структури.

Члан 18.
(Извјештавање)

- (1) Друштвено предузеће је Министарству дужно достављати све пословне и финансијске планове и извјештаје, план реинвестирања добити и друге податке од

значаја за праћење примјене овог закона.

- (2) Планови и извјештаји из става (1) овог члана достављају се редовно, на годишњем нивоу или ванредно по захтјеву Министарства.
- (3) Друштвено предузеће је дужно приказати истинито стање у Извјештају.

Члан 19.

(Посљедице злоупотребе статуса)

- (1) Злоупотребом статуса друштвеног предузећа сматра се:
 - 1) располагање имовином супротно члану 13. Закона,
 - 2) располагање добити супротно члану 14. и 15. Закона,
 - 3) неистинито приказивање стања у извјештају из члана 18. овог закона,
 - 4) ненамјенско трошење средстава,
 - 5) непоштивање демократског учешћа у одлучивању запослених радника,
 - 6) вршење дискриминације по било којем основу, директне или индиректне, узнемиравање, сексуално узнемиравање, потицање на дискриминацију, насиље по сонову спола и виктимизација.
- (2) Друштвена предузећа која су злоупотребила статус губе статус друштвеног предузећа.

ПОГЛАВЉЕ III - САВЈЕТ И СТРАТЕГИЈА ЗА ДРУШТВЕНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Члан 20.

(Савјет за друштвено предузетништво Федерације)

- (1) Влада Федерације својом одлуком оснива Савјет за друштвено предузетништво Федерације као савјетодавно тијело и контакт тачку на нивоу Федерације (у даљњем тексту: Савјет).
- (2) Савјет има надлежност да:
 - а) учествује у изради Стратегије друштвеног предузетништва Федерације, њеном мониторингу и евалуацији,
 - б) анализира стање друштвеног предузетништва у Федерацији и у Босни и Херцеговини,
 - ц) покреће иницијативе и предлаже мјере за унапређење друштвеног предузетништва,
 - д) промовише друштвену економију и друштвено предузетништво,
 - е) учествује у одобравању пројеката друштвеног предузетништва у којима финансијски партиципира Влада Федерације,
 - ф) унапређује дијалог између свих заинтересованих страна у друштвеном предузетништву,
 - г) прати трендове у окружењу, Европској унији и свијету у вези са друштвеном економијом и друштвеним предузетништвом и
 - х) обавља и друге послове у складу са одлуком о оснивању.
- (3) Савјет нема својство правног лица и административне послове за њега обавља Министарство.
- (4) Савјет чине три представника Владе, по један представник регистрованих друштвених предузећа, Савеза општина и градова Федерације, репрезентативног синдиката и удружења послодаваца на нивоу Федерације, академске заједнице и удружења грађана.
- (5) Представнике регистрованих друштвених предузећа, академске заједнице и удружења грађана Министарство бира на основу јавног позива за акредитовање за рад у Савјету, који се понавља сваке четврте године или чешће ако за тим постоји потреба.

- (6) Савјет сазива и њиме предсједава Министарство, а представнике Владе чине представници Министарства и Федералног министарства за рад и социјалну политику.
- (7) Савјет се састаје сваких шест мјесеци, а по потреби и чешће.
- (8) Чланови Савјета не примају накнаду за свој рад.

Члан 21.

(Стратегија друштвеног предузетништва Федерације)

- (1) Стратегију друштвеног предузетништва Федерације припрема Министарство уз помоћ Савјета, а доноси Парламент Федерације, на приједлог Владе Федерације.
- (2) Стратегија друштвеног предузетништва Федерације састоји се од анализе стања друштвеног предузетништва у Федерацији и визије развоја друштвеног предузетништва у наредном дугорочном периоду.
- (3) Стратегија из става (1) овог члана доноси се за дугорочни период од десет година.

ПОГЛАВЉЕ IV - ПОВЛАСТИЦЕ ЗА ДРУШТВЕНО ПРЕДУЗЕЋЕ

Члан 22.

(Повластице)

- (1) Друштвено предузеће може остварити право на посебне пореске и царинске повластице и ослобађања на начин како је то прописано посебним законским или подзаконским прописима о порезу, царинама и доприносима.
- (2) Друштвено предузеће може остварити право и на посебне повластице и ослобађања од других врста накнада, такси или чланарина на начин како је то прописано посебним законским или подзаконским прописима којима се регулишу парафискална давања на нивоу Федерације, кантона или јединица локалне самоуправе.
- (3) Друштвено предузеће које запошљава лица са инвалидитетом у складу са посебним прописом о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању лица са инвалидитетом може остварити право на посебне повластице и ослобађања из тог прописа.
- (4) Друштвено предузеће може остварити право и на посебне повластице односно преференцијални третман приликом додјеле потицајних средстава Министарства.

Члан 23.

(Активна подршка)

- (1) Федерација, кантони и јединице локалне самоуправе имају обавезу активног подржавања, оснивања и пословања друштвених предузећа интегришући у све своје стратешке документе развојног и инклузивног карактера конкретне мјере инфраструктурне, административне, финансијске, промотивне, образовне и друге врсте подршке.
- (2) Федерација, кантони и јединице локалне самоуправе могу организовати контакт тачку за друштвено предузетништво, која би била у функцији умрежавања друштвених предузећа и представљања екосистема за друштвено предузетништво потенцијалним инвеститорима у друштвени утицај.
- (3) Контакт тачка за друштвено предузетништво на нивоу Федерације је Савјет.
- (4) Савјет ће у року од двије године од свог конституисања анализирати правни систем Федерације и Влади Федерације предложити конкретне иницијативе за измјене и допуне посебних закона на нивоу Федерације и кантона или одлука на нивоу

јединица локалне самоуправе, у циљу обезбјеђења посебних повластица за друштвена предузећа.

ПОГЛАВЉЕ V – НАДЗОР

Члан 24. (Надзор)

- (1) Надзор над примјеном овог закона и прописа донесених на основу њега врши Министарство.
- (2) Инспекцијски надзор над провођењем одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега врши надлежна инспекција, свака у оквиру своје надлежности.

ПОГЛАВЉЕ VI - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25. (Казне)

- (1) Новчаном казном од 1.500 KM до 5.000 KM казнити ће се за прекршај друштвено предузеће ако:
 - а) пружањем услуга својим корисницима врши дискриминацију по било ком основу (члан 4. ст. (1) и (2)),
 - б) не обавијести надлежни орган о свакој промјени података који су уписани у Регистар (члан 9. став (3)),
 - ц) расподјелу и исплату добити врши супротно прописаним ограничењима и не сачини план реинвестирања (члан 14.),
 - д) не примјењује принцип демократског учешћа запослених радника у одлучивању (члан 15.),
 - е) не објављује финансијске и информације о организационој структури и пословању на интернет страници предузећа (члан 17.) и
 - ф) редовно или ванредно по захтјеву Министарства не доставља пословне или финансијске извјештаје (члан 18.).
- (2) За прекршаје из става (1) овог члана, казнити ће се и одговорно лице у друштвеном предузећу, новчаном казном од 500 KM до 1.500 KM.
- (3) Уз новчану казну за прекршаје из става (1) овог члана може се изрећи заштитна мјера забране обављања дјелатности у складу са одредбама закона којим се уређују прекршаји.

ПОГЛАВЉЕ VII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26. (Подзаконски акти)

Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети правилник из члана 9. став (5) овог закона.

Члан 27. (Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објаве у „Службеним новинама Федерације БиХ”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРИЈЕДЛОГА ЗАКОНА О ДРУШТВЕНОМ ПРЕДУЗЕТНИШТВУ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I – УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана III. 2. тачке б.), који је измијењен амандманима VIII, LXXXIX и CVI Устава Федерације Босне и Херцеговине, према којој је у искључивој надлежности Федерације Босне и Херцеговине утврђивање привредне политике.

II – УСКЛАЂЕНОСТ ПРОПИСА СА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Поштујући обавезу садржану у Глави VI, члан 76. те Глави VIII, члан 93 Споразума о стабилизацији и придруживању, обрађивач је приликом припреме овог Нацрта закона детаљно анализирао ЕУ прописе из ове области, те је утврђено да се област друштвеног предузетништва уређује искључиво на нивоу домаћег законодавства те је с тим у вези припремљен овај текст Нацрта закона.

III – РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Основни разлог због кога се приступило рјешавању овог проблема је тај што постојеће стање у области друштвеног предузетништва у Федерацији Босне и Херцеговине није легислативно уређено. Имајући у виду да је повећање запослености становништва основни услов за подизање животног стандарда, смањење сиромаштва и социјалне искључености, друштвено предузетништво као сегмент тржишне економије је од великог значаја за економску и социјалну стабилност сваке земље.

Европска комисија је друштвено предузеће дефинисала као субјект у економији чији је главни циљ да оствари друштвени утицај, прије него да доноси добит својим власницима или акционарима.

Егзактан број пословних субјеката у Федерацији Босне и Херцеговине која себе називају друштвеним предузећима није могуће утврдити са сигурношћу обзиром да ова област није регулисана, те непостојање одговарајућег регистра ових предузећа. Процјене су да у овом сектору око 40 правних субјеката у цијелој Босни и Херцеговини дјелује на принципима друштвеног предузетништва, од чега њих преко 25 послује на подручју Федерације Босне и Херцеговине. Ови субјекти су регистровани у форми друштва са ограниченом одговорношћу, удружења и задруга.

Модерни концепт друштвеног предузетништва директно је у вези с развојним документима Федерације Босне и Херцеговине. Наведени Нацрт закона је усклађен са Стратегијом развоја Федерације Босне и Херцеговине 2021-2027. Стратегија развоја Федерације Босне и Херцеговине за период 2021-2027. годину у оквиру стратешког циља, „Просперитетан и инклузиван друштвени развој“, кроз приоритет 2.5. „Смањивати сиромаштво и социјалну искљученост“ те кроз мјеру 2.5.4. „Побољшати позицију рањивих група на тржишту рада“, предвиђа развој друштвеног предузетништва као модел који истовремено доприноси запошљавању и даје подршку рањивим групама становништва.

Друштвено предузетништво је препознато и у Стратегији развоја мале привреде Федерације Босне и Херцеговине за период 2022.-2027. Тако је други стратешки циљ заснован, поред осталог, на претпоставци осигурања инклузивности мале привреде. Приоритет 2. 2. у овом стратешком циљу носи назив „Подузетничко учење и циљани облици подузетништва“ у оквиру кога је мјера 2.2.2. „Подршка развоју предузетништва младих, предузетништва жена и друштвеног предузетништва“.

Због свега наведеног, доношење овог закона један је од стратешких циљева Министарства према трогодишњем програму рада за 2023.-2025. годину.

Главне користи од доношења предложеног Закона о друштвеном предузетништву огледали би се у томе што би се његовим усвајањем:

- нормирале дефиниције и појмови друштвеног предузетништва које су преузете из европске праксе као и дефиниције друштвене мисије и циља нпр. запошљавањем лица која спадају у категорије теже запошљивих категорија и то искључиво док им траје наведени статус,
- нормирао облик односно форма пословања тих правних лица-предузећа нпр. друштвена предузећа која послују у форми привредних друштава или пољопривредних задруга дио добити који се исплаћује власницима не може бити већи од 49% добити или да јавна предузећа не могу стећи статус друштвеног предузећа,
- дефинисали услови и критерији при оснивању тј. стицању статуса друштвеног предузећа,
- нормирала административна процедура за стицање статуса друштвеног предузећа, те надлежни органи који ће спровести предметну процедуру,
- нормирала обавеза вођења регистра ових предузећа.

Из побројаних разлога, као најоптималнија опција је доношење поменутог закона којим би се дала адекватна подршка друштвеном предузетништву и тако би у коначници значајно допринијели системском развоју мале привреде у Федерацији Босне и Херцеговине.

IV – НАЧЕЛА НА КОЈИМА ТРЕБА ДА СЕ УРЕДЕ ОДНОСИ

Чланом 3. овог закона прописано је да се развој друштвеног предузетништва, које се прописује овим законом, заснива на начелима недискриминације, укључености и транспарентности, партиципативне демократије у одлучивању у друштвеним предузећима, тржишно одрживог развоја у остваривању своје друштвене мисије, социјалне инклузије, заштите животне средине и једнакомјерности развоја и синергијског дјеловања јавног, приватног и цивилног сектора друштва.

Поред овога, чланом 4. је регулисано да се права из овог закона остварују без дискриминације по било којем основу као што је: боја коже, језик, вјерска и национална припадност, пол, сексуална оријентација, родно изражавање, друштвено поријекло, имовинско стање, образовање, друштвени положај, брачно стање, политичко опредјељење, чланство у удружењу или синдикату, психо-физичке потешкоће или обољења и друге личне карактеристике.

V – ОБРАЗЛОЖЕЊА ПРЕДЛОЖЕНИХ ПРАВНИХ РЈЕШЕЊА

Закон о друштвеном предузетништву у Федерацији Босне и Херцеговине подијељен је на седам поглавља и то:

ПОГЛАВЉЕ I - Опште одредбе (Члан 1.- Члан 7.)

ПОГЛАВЉЕ II - Друштвено предузеће (Члан 8.- Члан 19.)

ПОГЛАВЉЕ III - Савјет и стратегија за друштвено предузетништво (Члан 20.- Члан 21.)

ПОГЛАВЉЕ IV - Повластице за друштвено предузеће (Члан 22.- Члан 23.)

ПОГЛАВЉЕ V - Надзор (Члан 24.)

ПОГЛАВЉЕ VI - Казнене одредбе (Члан 25.)

ПОГЛАВЉЕ VIII - Прелазне и завршне одредбе (Члан 26.- Члан 27.)

У општим одредбама Закона (члан 1. и члан 2.) прописан је предмет Закона и циљеви друштвеног предузетништва којима је прописано је да развој друштвеног предузетништва у Федерацији треба да омогући остваривање дугорочних циљева одрживог економског и друштвеног раста и развоја Федерације, путем иновативног приступа постојећим

економским, друштвеним и еколошким изазовима, користећи потенцијале друштвене економије, друштвеног предузетништва и друштвених предузећа.

Чланом 3. су дефинисана начела на којима се заснива развој друштвеног предузетништва, а то су начела недискриминације, укључености и транспарентности, партиципативне демократије, тржишно одрживог развоја, социјалне инклузије, заштите животне средине и једнакомјерности развоја и синергијског дјеловања.

Чланови 4. и 5. прописују опште ствари везане за недискриминаторно остваривање права и писање рода.

Члан 6. дефинише значење израза који се користе у овом закону, а то су: друштвена економија, друштвено предузетништво, друштвено предузеће, друштвена мисија и термин закључана имовина, док члан 7. регулише примјену одредби посебних прописа који се односе на одређену правну форму друштвеног предузећа.

Овдје смо дјелимично прихватили примједбу Уреда Владе Федерације Босне и Херцеговине за законодавство и усклађеност са прописима Европске уније која се односила на спомињање одређених прописа и прецизног навођења свих споменутих прописа и бројева службених новина у којима су прописи објављени са свим измјенама и допунама. Обрађивач се, кад је ова примједба у питању, позвао на отворени начин позивања на прописе, па смо дјелимично уважили примједбу Уреда и све одредбе Закона у којима се спомињу одговарајући прописи, допунили са областима које се тим прописом регулишу без прецизног навођења свих споменутих прописа и бројева службених новина у којима су прописи објављени. Остале примједбе Уреда Владе Федерације Босне и Херцеговине за законодавство и усклађеност са прописима Европске уније смо анализирали и прилагодили текст Закона у складу са њима.

Поглавље II кроз чланове 8. и 9. регулише поступак стицања статуса друштвеног предузећа и регистрације друштвених предузећа. Статус друштвеног предузећа може стећи правно лице, са сједиштем у Федерацији, основано као привредно друштво, задруга, удружење, фондација, установа или у некој другој, законом прописаној правној форми, чији је оснивач једно или више домаћих или страних физичких и/или правних лица и које је регистровано као друштвено предузеће у складу са овим законом. Прописано је да удио приватног власништва у друштвеном предузећу минимално мора бити 51% и да се друштвено предузеће мора регистровати у посебном Регистру друштвених предузећа који води Федерално министарство развоја, подузетништва и обрта.

Примједбу Федералног министарства финансија када је у питању брисање термина „предузеће“, нисмо прихватили, јер споменути термин у овом закону има само значење статуса друштвеног предузећа и ништа више. То значи да овај термин не утиче на облик регистрације или на начин пословања било ког правног или физичког лица које може добити статус друштвеног предузећа. Као што је и прописано овим законом друштвена предузећа ће се водити само у Регистру друштвених предузећа и бити под надзором Федералног министарства развоја, подузетништва и обрта. Све остале примједбе Федералног министарства финансија су прихваћене и уграђене у овај текст Закона.

Чланови 10., 11. и 12. прописују поступак уписа у Регистар друштвених предузећа и услове који су потребни за стицање статуса друштвеног предузећа, као и начине остваривања друштвене мисије.

Члан 13. дефинише имовину друштвеног предузећа и статус закључане имовине.

Члан 14. прописује расподјелу добити друштвеног предузећа намијењену за исплату члановима или власницима капитала друштвеног предузећа која не може бити већа од 49% нето добити, односно овај проценат може бити мањи или расподјеле добити уопште не може бити, ако је то у складу са посебним законима којима се регулише оснивање и пословање одређене правне форме друштвеног предузећа или оснивачким актом или статутом друштвеног предузећа.

Члановима 15. и 16. се регулише демократско учешће у одлучивању свих запослених у друштвеном предузећу и начини на које друштвено предузеће престаје са радом.

У члановима 17. и 18. се дефинише информисање јавности о пословању друштвеног предузећа и његову обавезу достављања Министарству свих потребних аката од значаја за праћење примјене овог закона, док се у члану 19. прописују посљедице злоупотребе статуса друштвеног предузећа.

Поглавље III - у члану 20. прописује обавезу да Влада Федерације одлуком оснива Савјет за друштвено предузетништво Федерације као савјетодавно тијело и контакт тачку на нивоу Федерације, док се чланом 21. дефинише обавеза израде Стратегије друштвеног предузетништва Федерације. Ову стратегију припрема Министарство уз помоћ Савјета, а доноси Парламент Федерације, на приједлог Владе Федерације.

У поглављу IV овога закона су дефинисани модалитети повластица које могу остварити друштвена предузећа, као и начини активне подршке од свих нивоa власти у Федерацији. Поглавље V прописује да надзор над примјеном овог закона и прописа донесених на основу њега врши Министарство, а да инспекцијски надзор над провођењем одредби овог закона и прописа донесених на основу њега врши надлежна инспекција свака у оквиру своје надлежности.

Поглавље VI регулише новчане казне и различите врсте прекршаја за друштвено предузеће.

Примједбу Федералог министарства правде везану за казнене одредбе смо прихватили и уградили у текст овога закона.

У прелазним и завршним одредбама (поглавље VII) дефинисан је рок од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона за доношење правилника из члана 9. став (5) овог закона.

Овај закон ступа на снагу осмога дана од дана објаве у „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“.

VI – ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА ПРОВОЂЕЊЕ ПРОПИСА

За провођење овог закона није потребно обезбјеђивати додатна финансијска средства.

VII – НАЧИН ИЗВРШЕЊА ПРОПИСА

За провођење овога закона потребно је да, како је прописано чланом 9. став (5), Федерални министар развоја, подузетништва и обрта донесе правилник којим се детаљније прописује садржај и начин вођења података у Регистру друштвених предузећа.